

NÓGRÁD MEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Ügyiratszám: NO/KVO/1855-20/2023

Ügyintéző: Borda Erika

Telefon: (06-32) 795-184

Tárgy: 2660 Balassagyarmat, Pozsonyi utca (1832 hrsz.) felszámolt „KŐPORC” Elektronikai Alkatrész és Műszaki Kerámiagyártó Vállalat tevékenységéből származó talaj és talajvízszennyezés kármentesítése, tényfeltárási záródokumentáció elbírálása

HATÁROZAT

A Nógrád Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztálya a 2660 Balassagyarmat, Pozsonyi utca (1832 hrsz.) felszámolt „KŐPORC” Elektronikai Alkatrész és Műszaki Kerámiagyártó Vállalat tevékenységéből származó talaj és talajvízszennyezés kármentesítése tárgyában az Energiaügyi Minisztérium (1117 Budapest, Október huszonharmadika. utca 18., adószám:15764412-2-43) meghatalmazása alapján az **Adept Enviro Kft.** (1117 Budapest, Budafoki út 70., Cjsz: 01-09-287095, adószám: 25749977-2-43) által **2023. szeptember 19. napján benyújtott „EKR000855262021/2697 SZ. „KÁRMENTESÍTÉSI TÉNYFELTÁRÁSI, BEAVATKOZÁSI TERVEK”** című **tényfeltárási záródokumentáció** (a továbbiakban: Záródokumentáció) **elbírálása ügyében NO/KVO/1855/2023 számon indított eljárásban a Záródokumentációt elfogadja, és a felszín alatti vizek védelméről** szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet [továbbiakban: 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet] alapján **a földtani közeg és felszín alatti víz tekintetében**

részletes tényfeltárás folytatására

szólítja fel a **Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt-t.** (1133 Budapest, Pozsonyi út 56. cjsz.:01 10 045784, KÜJ: 102199734; a továbbiakban: Kötelezett), mint Kötelezettet az alábbiak szerint:

I. A jelenlegi állapot szerinti szennyezett, károsodott terület jellemzői:

- 1. A szennyezett terület gócpontjának megnevezése:** 2660 Balassagyarmat, KŐPORC vállalat egykori gyártelepe Pozsonyi utca (1832 hrsz.)
- 2. A terület szennyeződés érzékenysége:**
A 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 7. § (4) bekezdésében meghatározott 1:100 000 méretarányú országos érzékenységi térkép és a 2. számú melléklet 2. a) pontja alapján a terület szennyeződés érzékenysége: **érzékeny.**

II. Részletes tényfeltárás

A földtani közegben és a felszín alatti vízben (B) szennyezettségi határértéket meghaladó szennyezőanyagokra vonatkozóan (D) kármentesítési célállapot határértékeket kell meghatározni az alábbiak szerint:

1. **A tényfeltárási munkálatok során vizsgálja a feltárt szennyezőanyagok talajból talajvízbe történő oldásának, valamint a talajvízzel és rétegvízzel történő elszállítódásának lehetőségeit 5, 10 és 20 év távlatában. A lehetőségek ismereténél használja fel, vegye figyelembe a terület földtani és vízföldtani adottságait. Ábrázolja az információkat helyszínrajzokon.**
2. A tényfeltárás során komplex értékelést kell végezni a szennyezőanyagoknak a környezeti elemek közötti megoszlására, viselkedésére, terjedésére vonatkozó mérések, modellszámítások, a részletes kármentesítési mennyiségi kockázatelemzés, valamint a jelenlegi és jövőbeli területhasználatok figyelembevételével.
3. A tényfeltárás során biztosítani kell, hogy a szennyeződés (B) szennyezettségi határértéket meghaladóan ne tevődjen át más környezeti elemre, a felszín alatti víz, a földtani közeg nem szennyezett részeire, illetve, hogy az a lehető legkisebb környezeti terheléssel járjon és ne okozzon környezeti veszélyeztetést, szennyezést, környezetkárosodást.
4. **A felszín alatti vízre és földtani közegre javasolt (D) kármentesítési célállapot határértéket a szennyezőanyagok fizikai-kémiai tulajdonságai, a földtani/vízföldtani viszonyok és a szennyezőanyagok közegekben várható egyensúlyi koncentráció állapotainak ismeretében úgy kell meghatározni, hogy azok együttesen tarthatók és elérhetőek legyenek.**
5. A tényfeltárást trendvizsgálattal kell kiegészíteni.
6. Ismertetni kell a szennyezéssel érintett területen és közvetlen környezetében a felszín alatti vízre alapuló vízhasználatokat.
7. A tényfeltárást és a szennyezett terület (B) szennyezettségi és javasolt (D) kármentesítési célállapot határérték szerinti horizontális és vertikális lehatárolását az összes, a tárgyi területen jelen lévő szennyezőanyagra vonatkozóan el kell végezni a felszín alatti vízre és földtani közegre vonatkozóan. **A lehatárolást és a szennyeződés eloszlását szennyezőanyagokként részletes helyszínrajzon kell ábrázolni.**
8. A tényfeltárás során a mért értékek alapján meg kell határozni a (B) szennyezettségi és a javasolt (D) kármentesítési célállapot határértéket meghaladó felszín alatti víz kiterjedésének felszíni vetületét m^2 -ben, és a földtani közeg tekintetében a szennyezett térfogatrészt m^3 -ben. A szennyezett felszín alatti víz kiterjedésének felszíni vetületét komponensenként és összesítve is meg kell határozni.
9. A tényfeltárás során el kell végezni az összes feltárt szennyezőanyagra vonatkozó **humán egészségügyi és környezeti, illetve az ökoszisztémára vonatkoztatott kockázatelemzést.** Az újonnan elvégzett kockázatelemzés eredményei alapján felül kell vizsgálni a kármentesítési monitoring tervben foglaltakat.
10. A kármentesítési monitoring tervnek tartalmaznia kell a tényfeltárást követő kármentesítési szakasz monitoring tevékenységére vonatkozó javaslatot, a monitoring pontok számát, helyét, kialakítását, a vizsgálandó komponensek körét és a vizsgálat gyakoriságát.
11. A kármentesítési monitoring tervnek tartalmaznia kell a tényfeltárást követő kármentesítési szakasz monitoring tevékenységére vonatkozó javaslatot, a monitoring pontok számát, helyét, kialakítását, a vizsgálandó komponensek körét és a vizsgálat gyakoriságát.
12. A mintavételezéseket és a minták analitikai vizsgálatát *a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről* szóló rendeletben foglaltak figyelembevételével kell elvégezni.

13. A mintavételeket és laboratóriumi vizsgálatokat akkreditált mintavevő szervezettel, illetve akkreditált laboratóriummal kell elvégeztetni a *felszín alatti vizek védelméről* szóló rendeletben foglalt előírás alapján.
14. A mintavételezéseknél és a minták analitikai vizsgálatánál a *földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről* szóló rendeletben foglaltak figyelembevételével kell elvégezni.
15. Figyelembe kell venni a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 24. § (1) bekezdés f) pontja szerint az alkalmazásra javasolt, bizonyítottan legjobb elérhető kármentesítési beavatkozási technológiát.
16. **A tényfeltárást dokumentálni kell a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 7. számú mellékletében meghatározott formai és tartalmi követelmények alapján, különös tekintettel az alábbiakra:**
17. A szennyeződésért, károsodásért felelős, a kármentesítésre köteles és a kármentesítést finanszírozó személyt meg kell nevezni.
18. Meg kell adni a szennyezett, károsodott terület tulajdonosainak, kezelőinek, használóinak adatait.
19. A tényfeltárást megelőzően nyert korábbi vizsgálatokat, mérési adatokat, információkat a dokumentációban szerepeltetni kell.
20. Be kell mutatni a szennyezett, károsodott terület talajtani, földtani és vízföldtani viszonyait. Ennek során ismertetni kell a vízzáró és vízáadó rétegeket, szivárgási tényezőket, beszivárgást, áramlási viszonyokat befolyásoló esetleges felszín alatti építmények (pl. alapok, vezetékek), feltöltések hatását.
21. Ismertetni kell a szennyezéssel érintett területen és közvetlen környezetében a felszín alatti vízre alapuló vízhasználatokat.
22. A kromatográfias képek alapján meg kell határozni a szennyeződés korát az esetleges korábbi, vagy háttér eredetű szennyeződések elkülönítése érdekében.
23. A tényfeltárást és a szennyezett területek (B) szennyezettségi és a javasolt (D) kármentesítési célállapot határérték szerinti horizontális és vertikális lehatárolását az összes szennyezőanyagra vonatkozóan el kell végezni.
24. **Geodéziai adatokkal meg kell határozni a földtani közeg és felszín alatti víz szennyezettségének legnagyobb kiterjedését (lehatárolását)** jellemző poligonok töréspontjainak EO V X és Y koordinátáit.
25. A furatok lecsövezése esetén a szűrőzés mélységközét a talajvíz elhelyezkedésének és a szennyezőanyagok tulajdonságainak figyelembevételével kell kialakítani.
26. A poligonokkal történő lehatárolást (B) szennyezettségi határértékig valamennyi szennyezőanyag esetében el kell végezni, mind a földtani közeg, mind a felszín alatti víz vonatkozásában. **A lehatárolást és a szennyeződés eloszlását mind földtani közegre, mind talajvízre vonatkozóan szennyezőanyagokként, részletes helyszínrajzon ábrázolni kell.** A talajszennyezettséget a különböző mélységtartományokban is ábrázolni kell, talajt illetően valamennyi vizsgált mélységtartományban.
27. A tényfeltárásról összeállított dokumentációhoz csatolni kell egy **a mintavételi pontok helyét ábrázoló részletes helyszínrajzot**, melyen a szennyezettségi koncentrációkat jelző izovonalak (B) szennyezettségi határértékekre és a javasolt (D) kármentesítési célállapot határértékekre vonatkozóan is jelölve vannak.
28. A mintavételi pontok EO V koordinátáit, vízszintmérés viszonyítási pontját és annak Balti feletti magasságát is meg kell adni.
29. A szennyeződés kiterjedését (30 napnál nem régebbi) ingatlan-nyilvántartási térképen is ábrázolni kell, melyen minden érintett ingatlan helyrajzi száma (olvashatóan) fel van tüntetve.
30. A tényfeltárással érintett területen meg kell határozni a (B) szennyezettségi és a javasolt (D) kármentesítési célállapot határértéket meghaladó **földtani közeg (talaj) mennyiségét m³-ben,**

valamint a (B) szennyezettségi és a javasolt (D) kármentesítési célállapot határértéket meghaladó **felszín alatti víz kiterjedésének felszíni vetületét m²-ben**, a szennyezett talaj mennyiségét, illetve a szennyezett felszín alatti víz kiterjedésének felszíni vetületét komponensenként és összesítve is meg kell határozni.

31. **Az aktuális szennyezettségi állapot figyelembevételével meg kell vizsgálni a beavatkozás lehetőségeit, és ennek alapján javaslatot kell tenni a kármentesítés további szakaszaira vonatkozóan.**
32. **Vizsgálni kell a meglévő rendszer mintavételre való alkalmasságát és javaslatot kell tenni további működtetésükre, felújításukra vagy megszüntetésükre.**
33. A 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 47. § (3) bekezdése alapján minőségvizsgálatokat és mintavételeket csak arra jogosultsággal rendelkező, **akkreditált szervezet** végezhet. **A fúrási naplót, mintavételi és laboratóriumi jegyzőkönyveket a tényfeltárási záródokumentációnak tartalmaznia kell.**
34. A mintavételezéseknél, minőségvizsgálatoknál és azok értékelésénél *a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről* szóló 6/2009. (IV. 14.) KvVM–EüM–FVM együttes rendelet 4. számú mellékletének előírásai szerint kell eljárni.
35. **A tényfeltárási záródokumentáció** Kormányhivatal (3100 Salgótarján, Múzeum tér 1.) részére elektronikus úton történő **benyújtási határideje 2024. augusztus 1.**
36. **A tényfeltárási munkálatok ideje alatt esetlegesen bekövetkező bármilyen környezetvédelmi szempontból rendkívüli eseményt haladéktalanul jelenteni kell a Kormányhivatal elérhetőségein, többek között a 24 órán keresztül folyamatosan üzemelő +36 70/504-5990 ügyeleti számon.**

III. Szakhatósági állásfoglalás

A Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály (a továbbiakban: FKI-KHO) 35100/12322/2023.ált. számú szakhatósági állásfoglalásában vízügyi és vízvédelmi szakhatóságként hozzájárult a Záródokumentáció elbírálásához, egyebekben a részletes tényfeltárást folytatását javasolta az alábbi kikötésekkel:

1. **A tényfeltárási munkálatok során vizsgálja a feltárt szennyezőanyagok talajból talajvízbe történő oldásának, valamint a talajvízzel és rétegvízzel történő elszállítódásának lehetőségeit 5, 10 és 20 év távlatában. A lehetőségek ismereténél használja fel, vegye figyelembe a terület földtani és vízföldtani adottságait. Ábrázolja az információkat helyszínrajzokon.**
2. A tényfeltárást során komplex értékelést kell végezni a szennyezőanyagoknak a környezeti elemek közötti megoszlására, viselkedésére, terjedésére vonatkozó mérések, modellszámítások, a részletes kármentesítési mennyiségi kockázatfelmérés, valamint a jelenlegi és jövőbeli területhasználatok figyelembevételével.
3. A tényfeltárást során biztosítani kell, hogy a szennyeződés (B) szennyezettségi határértéket meghaladóan ne tevődjen át más környezeti elemre, a felszín alatti víz, a földtani közeg nem szennyezett részeire, illetve, hogy az a lehető legkisebb környezeti terheléssel járjon és ne okozzon környezeti veszélyeztetést, szennyezést, környezetkárosodást.
4. A felszín alatti vízre javasolt (D) kármentesítési célállapot határértéket a szennyezőanyagok fizikai-kémiai tulajdonságai, a földtani/vízföldtani viszonyok és a szennyezőanyagok közegekben várható egyensúlyi koncentráció állapotainak ismeretében úgy kell meghatározni, hogy azok együttesen tarthatók és elérhetőek legyenek.
5. A tényfeltárást trendvizsgálattal kell kiegészíteni.

6. Ismertetni kell a szennyezéssel érintett területen és közvetlen környezetében a felszín alatti vízre alapuló vízhasználatokat.
7. A tényfeltárást és a szennyezett terület (B) szennyezettségi és javasolt (D) kármentesítési célállapot határérték szerinti horizontális és vertikális lehatárolását az összes, a tárgyi területen jelen lévő szennyezőanyagra vonatkozóan el kell végezni a felszín alatti vízre vonatkozóan. **A lehatárolást és a szennyeződés eloszlását szennyezőanyagokként részletes helyszínrajzon kell ábrázolni.**
8. A tényfeltárást során a mért értékek alapján meg kell határozni a (B) szennyezettségi és a javasolt (D) kármentesítési célállapot határértéket meghaladó felszín alatti víz kiterjedésének felszíni vetületét m²-ben. A szennyezett felszín alatti víz kiterjedésének felszíni vetületét komponensenként és összesítve is meg kell határozni.
9. A tényfeltárást során el kell végezni az összes feltárt szennyezőanyagra vonatkozó **humán egészségügyi és környezeti, illetve az ökoszisztémára vonatkoztatott kockázatelemzést.** Az újonnan elvégzett kockázatelemzés eredményei alapján felül kell vizsgálni a kármentesítési monitoring tervben foglaltakat.
10. A kármentesítési monitoring tervnek tartalmaznia kell a tényfeltárást követő kármentesítési szakasz monitoring tevékenységére vonatkozó javaslatot, a monitoring pontok számát, helyét, kialakítását, a vizsgálandó komponensek körét és a vizsgálat gyakoriságát.
11. A mintavételeket és laboratóriumi vizsgálatokat akkreditált mintavevő szervezettel, illetve akkreditált laboratóriummal kell elvégeztetni a *felszín alatti vizek védelméről* szóló rendeletben foglalt előírás alapján.
12. A mintavételezéseknél és a minták analitikai vizsgálatánál a *földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről* szóló rendeletben foglaltak figyelembevételével kell elvégezni.
13. A tényfeltárási záródokumentációnak a *felszín alatti vizek védelméről* szóló rendeletben foglaltak szerinti tartalmi követelményeknek megfelelően kell elkészíteni.

Fentiekén túl,

javaslom a tárgyi szennyezéssel érint térrészen a polgári talajvízkivételek felfüggesztését, és a kármentesítés ideje alatti tiltását.

IV. Közegészségügyi szakkérdés vizsgálata

A Nógrád Vármegyei Kormányhivatal Balassagyarmati Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály NO-01/NEO/01322-2/2023 számú Feljegyzésében a Záródokumentációban foglaltakat közegészségügyi szempontból elfogadta.

V. Talajvédelmi szakkérdés vizsgálata

A Nógrád Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztálya NO/NTO/1369-2/2023 számú Feljegyzésében a dokumentációban foglaltak alapján a tervezett kármentesítési módszereket talajvédelmi szempontból elfogadta.

VI. Önkormányzat megkeresésre adott nyilatkozata

Balassagyarmat Város Önkormányzata TVÉ/612-2/2023 számú tájékoztató levele alapján a tárgyi területen nem tervezi olyan tevékenység folytatását, illetve olyan létesítmény kialakítását, amely az ingatlanon folyó kármentesítést érinti vagy érintheti.

VII. A felszín alatti víz és a földtani közeg környezetvédelmi nyilvántartási rendszer (FAVI) adatszolgáltatása

2020. január 1-től a környezetvédelmi adatszolgáltatásokat - FAVI Kármentesítési információs alrendszerében (FAVI-KÁR-INFO) a *felszín alatti víz és a földtani közeg környezetvédelmi nyilvántartási rendszer (FAVI) adatszolgáltatásról* szóló 18/2007. (V. 10.) KvVM rendelet [a továbbiakban: 18/2007. (V. 10.) Korm. rendelet] 5. számú melléklete szerint kitöltött „B2 adatlap” (Tényfeltárás utáni adatok adatlapja a korábbi ÁNYK rendszer helyett az OKIRkapu online felületén keresztül kell beküldeni az illetékes hatóságnak (kormányhivatalnak vagy katasztrófavédelmi igazgatóságnak). Az OKIRkapuhoz a Központi Azonosítási Ügynök (KAÜ) segítségével férhet hozzá. Az OKIRkapu online felülete: <https://kapu.okir.hu/okirkapuugyfel/>

A FAVI adatszolgáltatást a záródokumentációval egyidejűleg kell benyújtani a Kormányhivatal részére.

A Kormányhivatal tárgyi eljárás elbírálásáért a *környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól* szóló 14/2015. (III. 31.) FM rendelet [a továbbiakban: 14/2015. (III. 31.) FM rendelet] 1. melléklet 21. pontjának 2.1.4. alpontja, valamint a 2.2.3. alpontja alapján a tényfeltárási záródokumentáció elbírálásáért 1 060 000 Ft, azaz egymillió hatvanezer forint igazgatási szolgáltatási díjat állapított meg. A fenti összeg 2023. október 6. napján befizetésre került a Nógrád Vármegyei Kormányhivatal Magyar Államkincstárnál vezetett 10037005 -00299547-00000000 számú számlájára.

Az Energiaügyi Minisztérium KTKF/13245-2/2023-EM számú tájékoztatása alapján a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. (1133 Budapest, Pozsonyi út 56. cjsz.:01 10 045784, KÜJ: 102199734) 2023. szeptember 5. napján kelt nyilatkozatában vállalta, hogy tárgyi terület kármentesítése vonatkozásában a tényfeltárási záródokumentáció alapján induló közigazgatási hatósági eljárásban a Magyar Állam, mint környezeti kármentesítésért felelős nevében kötelezettként kerüljön feltüntetésre.

Felhívjuk a figyelmet, hogy fenti határidők eredménytelen elteltét követően a Kormányhivatal *az általános közigazgatási rendtartásról* szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 132. §. és 133. §-ában meghatározottak szerint a teljesítést kikényszerítheti.

Tájékoztatjuk, hogy a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 36. § (1) bekezdésének c) pontja, valamint a 37. § (1) és (2) bekezdése alapján a tevékenységet folytató a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendeletben, illetve jelen határozatban előírt adatszolgáltatási, bejelentési kötelezettség elmulasztása miatt felszín alatti vízvédelmi bírságot köteles fizetni. A bírság mértéke a mulasztás, illetve az előírások megszegésének mértékétől függően 50 000 Ft és 300 000 Ft közötti összeg.

A határozat a közléssel véglegessé válik, ellene közigazgatási úton fellebbezésnek helye nincs. **A közlés napjától számított 30 napon belül** a Budapest Környéki Törvényszéknek címzett, de a Nógrád Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztály (3100 Salgótarján, Múzeum tér 1.) részére megküldött keresetlevéllel **közigazgatási per kezdeményezhető**.

A keresetlevélben meg kell jelölni a perben eljárásra illetékes bíróságot, a felperes és alperes azonosítására alkalmas adatokat, a vitatott közigazgatási tevékenység és az arról való tudomásszerzés módjának és idejének azonosítására alkalmas adatokat, a bíróság hatáskörének és illetékességének megállapítására alkalmas adatokat, a közigazgatási cselekménnyel okozott jogsérelmet, az annak alapjául szolgáló tények és bizonyítékok előadásával, továbbá a bíróság döntésére irányuló határozott kérelmet.

A keresetlevél benyújtásának a közigazgatási cselekmény végrehajtására halasztó hatálya nincs, a felperes azonban részletes indokolással és azt alátámasztó dokumentumok csatolásával azonnali jogvédelmet kérhet. A bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, a felek bármelyikének kérelmére azonban tárgyalást tart. Tárgyalás tartását az ügyfél a keresetlevélben kérheti, ennek elmulasztása miatt igazolási kérelemnek nincs helye.

A közigazgatási per eljárási illetéke 30.000- Ft, azonban a per tárgyára tekintettel a bírósági eljárásban a feleket tárgyi illetékfeljegyzési jog illeti meg, melynek alapján mentesül az illeték előzetes megfizetése alól. Ilyen esetben az illetéket, akit a bíróság erre kötelez.

A jogi képviselővel eljáró fél és a belföldi székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezet – ha nem ügyvédi képviselővel jár el – a keresetlevelet kizárólag elektronikus úton nyújthatja be a kormányhivatal honlapján elérhető iForm elektronikus nyomtatványkitöltő alkalmazással (e-kormányablak.kh.gov.hu), vagy hivatali kapun keresztül.

INDOKOLÁS

1988-ban Balassagyarmaton az akkor még Ásványolajforgalmi Vállalat (a továbbiakban: ÁFOR) telephelye környezetében az egyik Szent István utcai családi ház ázott kútjában 10 cm vastagságban felúszó olajszenyezést tapasztaltak. A szennyezés megszüntetése érdekében megindult a terület kármentesítése.

1998-ban végzett talajvíz monitoring vizsgálat során új, addig nem észlelt szennyezőanyag, a klórozott szénhidrogén (perklór-etilén) jelenlétét mutatták ki. Megállapították, hogy az észlelt szennyezés nem köthető az ÁFOR tevékenységéhez, így megkezdődött a szennyezés eredetének felderítése. A feltárás eredményei valószínűsítették, hogy a klórozott szénhidrogén a felszámolás alatt álló KŐPORC Elektronikai Alkatrészek és Műszaki Kerámiagyártó Vállalat „f.a.” (a továbbiakban: KŐPORC Vállalat „f.a.”) Balassagyarmat, Pozsonyi út 30. szám alatti telephelyén végzett tevékenységéhez köthető zsirtalanítási technológiából ered.

A Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi Felügyelőség (a továbbiakban: Felügyelőség) KF: 7844/1999. számú határozatában a szennyezés lehatárolására, és műszaki beavatkozási terv készítésére szólította fel a KŐPORC Vállalat „f.a.”-t.

Az 1999-ben elvégzett tényfeltárás során bebizonyosodott, hogy a perklór-etilén szennyezés a KŐPORC Vállalat „f.a.” zsirtalanítási tevékenységéből ered, továbbá a 2005-ben végzett kiegészítő tényfeltárás kimutatta, hogy a szennyezés É-K irányban továbbterjedt, és az alsó kavicsos, jó vízvezető réteget is elszennyezte.

2006-ban a KŐPORC Vállalat „f.a.” felszámolója az ÁFI Felszámoló és Vagyonkezelő Rt. (1053 Budapest, Egyetem tér 5., (a továbbiakban: Felszámoló) arról tájékoztatta a Felügyelőséget, hogy sem

a KŐPORC Vállalat „f.a.” sem a Felszámoló nem rendelkezik megfelelő pénzügyi fedezettel a környezeti kár rendezéséhez.

A Felügyelőség 2012 márciusában KTVF:6317-1/2012 számú levelében az évek óta eredménytelenül zajló kármentesítési eljárás előremozdítása érdekében állami szerepvállalásra tett javaslatot az akkor illetékes környezetügyért felelős államtitkár felé.

Ezt követően a Felügyelőség 2014 januárjában KTF:3442-1/2014 számú levelében ismételtén felterjesztette javaslatát a környezeti kár felszámolására az Országos Környezeti Kármentesítési Program keretén belül az akkor illetékes környezetügyért felelős államtitkár felé.

A fent hivatkozott felterjesztések eredményéről a kezdeményező visszatájékoztatót információink szerint nem kapott.

A Nógrád Megyei Kormányhivatal Salgótarjáni Járási Hivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya (a továbbiakban: Kormányhivatal) NO-05/KVO/1254-2/2019 számú levelében megkereséssel fordult az Agrárminisztérium Környezetügyért Felelős Államtitkárságához, hogy az ügy jelenlegi állásáról további információt kapjon.

Az Agrárminisztérium KTKF/321/1/2019 számú válasz levele alapján az adott környezeti teher megszüntetésének OKKP programba történő bekerüléséről információval nem rendelkeznek.

A Kormányhivatal tárgyi terület kármentesítésének állami felelősségi körbe történő besorolása érdekében több kezdeményezést tett, de minden esetben a hatáskör hiánya került megállapításra.

Fentiekre tekintettel az évek óta eredménytelenül zajló kármentesítési eljárás előremozdítása, a súlyos környezetkárosodás továbbterjedésének megállítása érdekében a Kormányhivatal, mint területi környezetvédelmi hatóság ismételtén javaslatot tett a kármentesítés állami felelősségvállalás keretében történő elvégzésére, melyet felterjesztett az Energiaügyi Minisztérium Környezetügyért és Körforgásos Gazdaságért Felelős Államtitkársága részére (a továbbiakban: Energiaügyi Minisztérium), és kezdeményezte, hogy az OKKP Társasági és Privatizációs Alprogram keretében besorolásra kerüljön a terület kármentesítése.

A Kormányhivatal 2023. február 22. napján megtartott szakmai értekezleten elhangzottakra hivatkozással az Energiaügyi Minisztérium részére megküldte javaslatát a megszünt KŐPORC Elektronikai Alkatrészek és Műszaki Kerámiagyártó Vállalat balassagyarmati telephelyén feltárt nagy kiterjedésű és jelentős környezetkárosodást okozó perklór-etilén szennyezés állami forrásból történő felszámolása érdekében. A Minisztérium KTKF: 7948-1/2023-EM számú levelében arról tájékoztatta a Kormányhivatalt, hogy a tárgyi területre vonatkozó kármentesítési javaslat megegyezik az államtitkárság szakmai céljaival, ezért a KEHOP projekt keretén belül tényfeltárási záródokumentációt fog készíttetni a szennyezés felszámolásának megindítása érdekében.

A Kormányhivatalhoz az Energiaügyi Minisztérium (1117 Budapest, Október huszonharmadika. utca 18., adószám:15764412-2-43) meghatalmazása alapján az Adept Enviro Kft. (1117 Budapest, Budafoki út 70., Cjsz: 01-09-287095, adószám: 25749977-2-43) által 2023. szeptember 19. napján benyújtásra került a terület részletes tényfeltárási záródokumentációt készített „EKR000855262021/2697 SZ. „KÁRMENTESÍTÉSI TÉNYFELTÁRÁSI, BEAVATKOZÁSI TERVEK” című tényfeltárási záródokumentáció. (A továbbiakban: Záródokumentáció)

A kérelem elbírálása ügyében a Kormányhivatal előtt 2023. szeptember 19. napján NO/KVO/1855/2023 számon eljárás indult..

A Kormányhivatal a hatáskörébe tartozó szakkérdéseket megvizsgálta, és felkereste az érintett szakhatóságokat:

Természetvédelmi követelményeknek való megfelelés kérdése:

A tárgyi ügyben érintett terület országos jelentőségű védett természeti területnek, Natura 2000 területnek, barlang felszíni védőövezetének nem része. Az Ipoly érintett szakasza, illetve partvonala a *Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről* szóló 2018. évi CXXXIX. törvényben kijelölt országos ökológiai hálózat *ökológiai folyosó* övezetéhez tartozik, a folyó alsó szakasza a *Duna Ipoly Nemzeti Park* részeként védett természeti terület, illetve az *Ipoly-völgy* (HUDI20026) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési Natura 2000 terület és az *Ipoly-völgye* (HUDI10008) különleges madárvédelmi Natura 2000 terület része.

A tárgyi szennyezés természetvédelmi vonatkozásaként az Ipolyban előforduló védett fajokra gyakorolt hatás merülhet fel, azonban erre irányuló felmérés nélkül ez a hatás nem értékelhető.

A Kormányhivatal NO/KVO/1855-4/2023 számú megkeresésében a **Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály** (a továbbiakban: FKI-KHO) **szakhatósági állásfoglalását kérte.**

Az FKI-KHO a 335100/12322/2023.ált. számú szakhatósági állásfoglalásában vízügyi és vízvédelmi szakhatóságként a részletes tényfeltárás folytatását javasolta. Állásfoglalását az alábbiakkal indokolta:

„Az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. melléklet 9. táblázat 11-12. pontjai alapján tárgyi ügy kapcsán a vízügyi és vízvédelmi szakhatósági hatáskörben vizsgálandó szakkérdés az alábbi:

- *A felszín alatti vizek védelmére vonatkozó jogszabályi követelmények érvényesítése vízbázis védőterületére, védőidomára, jogszabályban, illetve határozatban meghatározott előírások érvényesülnek-e.*

1988. évben Balassagyarmaton az akkor még Ásványolajforgalmi Vállalat (a továbbiakban: ÁFOR) telephelye környezetében az egyik Szent István utcai családi ház ázott kútjában 10 cm vastagságban felúszó olajszennyezést tapasztaltak. A szennyezés megszüntetése érdekében megindult a terület kármentesítése.

1998. évben végzett talajvíz monitoring vizsgálat során új, addig nem észlelt szennyezőanyag, a klórozott szénhidrogén (perklór-etilén) jelenlétét mutatták ki. Megállapították, hogy az észlelt szennyezés nem kötődhet az ÁFOR tevékenységéhez, így megkezdődött a szennyezés eredetének felderítése. A feltárás eredményei valószínűsítették, hogy a klórozott szénhidrogén a felszámolás alatt álló KŐPORC Elektronikai Alkatrészek és Műszaki Kerámiagyártó Vállalat „f.a.” (a továbbiakban: KŐPORC Vállalat „f.a.”) Balassagyarmat, Pozsonyi út 30. szám alatti telephelyén végzett tevékenységéhez köthető zsírtalanítási technológiából ered.

Kérelmező hatóság jogelődje KF: 7844/1999. számú határozatában a szennyezés lehatárolására, és műszaki beavatkozási terv készítésére szólította fel a KŐPORC Vállalat „f.a.”-t.

Az 1999. évben elvégzett tényfeltárás során bebizonyosodott, hogy a perklór-etilén szennyezés a KŐPORC Vállalat „f.a.” zsírtalanítási tevékenységéből ered, továbbá a 2005. évben végzett kiegészítő

tényfeltárás kimutatta, hogy a szennyezés É-K irányban továbbterjedt, és az alsó kavicsos, jó vízvezető réteget is elszennyezte.

2006. évben a KŐPORC Vállalat „f.a.” felszámolója, az ÁFI Felszámoló és Vagyonkezelő Rt. (1053 Budapest, Egyetem tér 5.; a továbbiakban: Felszámoló) arról tájékoztatta a Kérelmező hatóság jogelődjét, hogy sem a KŐPORC Vállalat „f.a.”, sem a Felszámoló nem rendelkezik megfelelő pénzügyi fedezettel a környezeti kár rendezéséhez.

Kérelmező hatóság jogelődje 2012. év márciusában KTVF: 6317-1/2012 számú levelében az évek óta eredménytelenül zajló kármentesítési eljárás előremozdítása érdekében állami szerepvállalásra tett javaslatot az akkor illetékes környezetügyért felelős államtitkár felé.

Ezt követően Kérelmező hatóság jogelődje 2014. év januárjában KTF: 3442-1/2014 számú levelében ismételten felterjesztette javaslatát a környezeti kár felszámolására az Országos Környezeti Kármentesítési Program keretén belül az akkor illetékes környezetügyért felelős államtitkár felé.

A fent hivatkozott felterjesztések eredményéről a kezdeményező visszatájékoztatást információink szerint nem kapott.

A Kérelmező hatóság jogelődje NO-05/KVO/1254-2/2019 számú levelében megkereséssel fordult az Agrárminisztérium Környezetügyért Felelős Államtitkárságához, hogy az ügy jelenlegi állásáról további információt kapjon.

Az Agrárminisztérium KTKF/321/1/2019 számú válaszelevele alapján az adott környezeti teher megszüntetésének OKKP programba történő bekerüléséről információval nem rendelkeznek.

Kérelmező hatóság jogelődje tárgyi terület kármentesítésének állami felelősségi körbe történő besorolása érdekében több kezdeményezést tett, de minden esetben a hatáskör hiánya került megállapításra.

Fentiekre tekintettel az évek óta eredménytelenül zajló kármentesítési eljárás előremozdítása, a súlyos környezetkárosodás továbbterjedésének megállítása érdekében a Kormányhivatal, mint területi környezetvédelmi hatóság ismételten javaslatot tett a kármentesítés állami felelősségvállalás keretében történő elvégzésére, melyet felterjesztett Kötelezett részére, és kezdeményezte, hogy az OKKP Társasági és Privatizációs Alprogram keretében besorolásra kerüljön a terület kármentesítése.

A Kérelmező hatóság 2023. év február 22. napján megtartott szakmai értekezleten elhangzottakra hivatkozással a Kötelezett részére megküldte javaslatát a megszűnt KŐPORC Vállalat „f.a.” balassagyarmati telephelyén feltárt nagy kiterjedésű és jelentős környezetkárosodást okozó perklóretilén szennyezés állami forrásból történő felszámolása érdekében. Kötelezett KTKF: 7948-1/2023-EM számú levelében arról tájékoztatta a Kérelmező hatóságot, hogy a tárgyi területre vonatkozó kármentesítési javaslat megegyezik az államtitkárság szakmai céljaival, ezért a KEHOP projekt keretén belül tényfeltárási záródokumentációt fog készíttetni a szennyezés felszámolásának megindítása érdekében.

A Kötelezett KTKF/13245-2/2023-EM számú tájékoztatása alapján a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. 2023. év szeptember 5. napján kelt nyilatkozatában vállalta, hogy tárgyi terület kármentesítése vonatkozásában a tényfeltárási záródokumentáció alapján induló közigazgatási hatósági eljárásban a Magyar Állam, mint környezeti kármentesítésért felelős nevében kötelezettként kerüljön feltüntetésre.

Az FKI-KHO nyilvántartása szerint a tárgyi kármentesítés keretében vízáteresztő rétegek nem kerültek kialakításra. A területre érkező csapadékvíz tárgyi ingatlanon belül elszikkad.

A Dokumentáció szerint a tárgyi szennyezés felmérése, valamint annak aktuális állapotára vonatkozóan 2023. május és augusztus közötti időszakában 62 db sekély- (első vízzáró réteg feletti, 10 m) és 83 db mélyfúrású (első vízzáró réteg alatti, 20 m) ideiglenes mintavételi pontot alakítottak ki. A mintavételi pontokból talaj, talajlevegő, talajvíz, illetve rétegvíz mintavételezés történt. A vett vízmintákat általános vízkémiai komponensek (ÁVK), összes alifás szénhidrogének (TPH), policiklikus aromás szénhidrogének (PAH), benzol, toluol, etil-benzol, xilolok, egyéb alkilbenzolok (BTEX), illékony halogénezett alifás szénhidrogének tekintetében vizsgálták. A mintavételt követően az ideiglenes mintavételi furatokat az eredeti állapotnak megfelelően visszatöltötték.

A mintavételi eredmények alapján szennyezőcsóva kiterjed a talajvízre, valamint rétegvízre is. A feltárt szennyezőcsóvák horizontális és vertikális lehatárolása Magyarország közigazgatási területén belül megtörtént. **Azonban megállapítást nyert, hogy a rétegvízben terjedő szennyezőcsóva Magyarország közigazgatási határain túlnyúlik.**

A Dokumentáció alapján a feltárt szennyezőcsóva felszín alatti víz szempontjából 2 zónára osztható, az „A”, talajvizet érintő zóna (a továbbiakban: „A” zóna) és a „B”, rétegvizet érintő zóna (a továbbiakban: „B” zóna). Az „A” zóna horizontális kiterjedése 120 000 m², míg a „B” zóna kiterjedése 400 000 m². A Dokumentáció alapján a becsült oldott szennyezőanyag mennyisége a felszín alatti vizekben kb. 375 kg. A földtani közeghez kötött szennyezőanyag – amely a felszín alatti víz szennyezettségének további forrásának tekinthető – térfogata 260 000 m³-ra tehető. Amely kötött szennyezőanyag tömege több mint 2 tonna, amelyből a tetraklór-etilén tömege kb. 1 340 kg. **Tervezők ezen információk alapján megállapították, hogy a csóva tömegmérlege alapján a felszín alatti vízben még a következő 100 évre elegendő mennyiségű szennyezőanyag található, mely alapján a szennyezettség természetes csökkenésére nem lehet számolni.**

A Dokumentáció szerint az oldott fázisú csóva jelenleg stabil, Tervezők valószínűsítik, hogy a csóva elérte a maximális kiterjedését.

A Dokumentáció alapján a tényfeltárási munkálatok során a vinil-klorid csak szórványosan jelent meg (B) szennyezettségi határértéket meghaladó koncentrációban. Ezért a kockázatértékelés során ezt a komponenst nem vették figyelembe.

Tervezők a kockázatértékelést a földtani közeg, valamint a felszín alatti víztestek tekintetében összes illékony halogénezett alifás szénhidrogének figyelembevételével végezték el. A kockázatértékelésnél a következő részterületeket vették figyelembe:

3. KÓPORC Vállalat „f.a.” egykori területe (a továbbiakban: Telephely);
4. Tekergő Kreszpark és Sportpálya (a továbbiakban: Sportpálya);
5. Lakóingatlanok (a továbbiakban: Lakóingatlanok);
6. Ipoly (mint felszíni víz).

A kockázatértékelés során a Telephelyen receptorként évi 250 napos 8 órás munkavégzést (25 éves időtartamra vetítve), míg expozíciós útnak a talajból és talajvízből történő kipárolgást (kültéri, beltéri) vettek figyelembe. A Sportpálya területén nem számoltak állandó emberi jelenléttel, csak évi 300 napos 4 órás tartózkodási idővel (gyerek, felnőtt), míg expozíciós útnak figyelembe vették a felszín alatti vizet igénybe vevő kutakat, a talajból és talajvízből történő kipárolgást (kültéri, beltéri), azonban a Sportpálya locsolásával járó kockázat nem került figyelembe vételre. A Lakóingatlanok területén állandó emberi jelenléttel számoltak, továbbá, hogy ezeken a területeken lakossági vízfelhasználás történik. Expozíciós

útnak figyelembe vételre került a talajból és talajvízből történő kipárolgás (kültéri, beltéri), a talajvízzel történő locsolást (lenyelés, bőrrel történő érintkezést, szennyezett vízzel locsolt növények fogyasztása). Az Ipoly esetében csak környezeti kockázat került figyelembe vételre. A kockázatértékelés eredménye alapján a vizsgált scenáriók során az elfogadottnál nagyobb humán egészségügyi kockázat csak a lakossági ingatlanok területén merült fel, ezért Tervezők további intézkedések megtételét javasolják, mely során három rész célt határoztak meg az alábbiak szerint:

1. A humán egészségügyi kockázat elemzés eredményére tekintettel a receptorokra ható valós expozíciós mértékének azonosítása és az expozíciós út megszüntetése.
2. A szennyezőanyag további utánpótlódásának megakadályozása. A volt tároló tartály, valamint a telephelyen korábban létesített ázott kút helyének azonosítása. A telephelyen található létesítmények elbontása, a telephelyen található talajhoz kötött szennyezőanyag eltávolítása.
3. A szennyezőcsóva koncentrációjának és kiterjedésének csökkentése.

A kockázatértékelés alapján Tervezők talajvíz vonatkozásában a következő (D) kármentesítési célállapot határértékeket javasolják felvenni a tárgyi szennyeződés vonatkozásában:

Komponens	KŐPORC Vállalat egykori telephelye [µg/l]	Kreszpark Sportpálya [µg/l]	+ Lakóingatlan [µg/l]
Tetraklór-etilén	24 300*	10	10
Triklór-etilén	10*	125	10
1,1-Diklór-etén	-	-	2*
cisz-1,2-Diklór-etilén	-	10*	663*

*a tényfeltárás során mért legmagasabb érték

Tervezők azon megállapításával, miszerint a tárgyi kármentesítés során a vinil-kloriddal nem szükséges számolni, annak (B) szennyezettségi határértéket meghaladó szórványos detektálása okán nem értek egyet, tekintetbe véve, hogy a tárgyi szennyezőanyagcsóva minőségét tekintve több olyan komponenset is tartalmaz, amely a természetes bomlás során vinil-kloriddá bomlik. Ezen tény megállapítás alapján a vinil-klorid hosszútávon jelentős mennyiségben fog megjelenni, figyelembe véve annak forrását. Ezen indok alapján az FKI-KHO indokoltnak tartja a vinil-klorid figyelembevételét és reverz-kockázatbecslés elvégzését, megállapítandó a már nem elviselhető koncentrációértéket humán, környezeti és ökoszisztémára vonatkoztatva.

A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet] 3.§ 4. bekezdése alapján a (D) kármentesítési célállapot határérték:

„hatósági határozatban előírt koncentráció, amit a kármentesítés eredményeként kell elérni az emberi egészség és az ökoszisztéma, illetve a környezeti elemek károsodásának megelőzése érdekében; meghatározása a kármentesítési eljárás keretében végzett komplex értékelésen, a szennyező anyagnak a környezeti elemek közötti megoszlására, viselkedésére, terjedésére vonatkozó méréseken, modellszámításokon, kármentesítési mennyiségi kockázatfelmérésen alapul a területhasználat figyelembevételével”

A 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 7. számú melléklet 3. bekezdésének d) pontja alapján:

„A szennyezett területen lévő vízhasználatok átfogó bemutatása, továbbá a szennyezett területen lévő, veszélyeztetett vízhasználatok bemutatása (a vízjogi engedély tartalmi előírásainak megfelelő részletességgel).”

Az FKI-KHO álláspontja alapján a tárgyi szennyezőcsóvával érintett területen található vízfelhasználás felmérése, és az eredmények, valamint a vizsgálati eredmények alapján lehetséges a szennyezőcsóva állapotának pontos meghatározása, valamint ezen eredmények figyelembevételével szükséges meghatározni a területre a (D) kármentesítési célállapot határértéket. Ezen feladatok elvégzése érdekében az FKI-KHO indokoltnak tartja a tényfeltárási munkálatok folytatását.

A 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 7. számú melléklet 3. bekezdésének c) pontja alapján:

„A szennyezett terület, szennyezett környezeti elemek térbeli lehatárolásához igénybevett eszközök, létesítmények műszaki adatai. (Létesítmények esetén: EOVS koordináta, helyrajzi szám a terület tulajdonos megnevezésével és áttekintő térkép megadásával)”

A Dokumentáció alapján a tetraklór-etilén forrása a Telephelyen korábban kialakított gyűjtőtartály, azonban ennek jelenlegi állapotáról, pontos pozíciójáról Tervezőknek nincs tudomásuk. Az FKI-KHO álláspontja alapján a szennyezőgóc feltételezett forrásának pontos meghatározása a tényfeltárási munkálatok részfeladata, mely alapján az FKI-KHO indokoltnak tartja a tényfeltárási munkálatok folytatását.

A 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 7. számú melléklet 5. bekezdésének e) és f) pontjai alapján:

„e) A szennyező anyagok térbeli és időbeli mozgásának előrejelzése.

f) A veszélyeztetett terület térbeli lehatárolása az e) pont szerinti előrejelzés alapján.”

A Dokumentáció alapján az oldott fázisú szennyezőcsóva jelenleg stabilnak mondható, azonban a szennyezőcsóva mozgása nem kizárt. A Dokumentáció alapján a szennyezőcsóva részletes időbeli mozgásának prognosztizálása érdekében további adatokra van szükség. Az FKI-KHO álláspontja alapján a szennyeződés időbeli állapotváltozásának előrejelzése a tényfeltárási munkálatok feladata, mely alapján indokolt a tényfeltárási munkálatok folytatása.

A 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 15. § (7) bekezdése alapján:

„A felszín alatti vizet veszélyeztető, felszín alatti vizet, a földtani közeget szennyező, károsító környezethasználat gyakorlását a hatóság - a környezeti kockázat, valamint az emberi egészség veszélyeztetésének mértékétől függően - korlátozza, felfüggeszti, vagy megtiltja, vagy a szükséges intézkedéseket az erre hatáskörrel rendelkező szervnél kezdeményezi, ha

a) a szennyezettség, károsodás az emberi egészséget súlyosan veszélyezteti,

b) a veszélyeztetés, a szennyezés vagy a károsítás, továbbá a felszín alatti víz igénybevétele az ismétlődő intézkedés ellenére is folytatódik,

c) a környezethasználó nem teljesíti a kármegelőzés érdekében hatósági határozattal előírt kötelezettségét vagy kármentesítési, illetve a vízminőségi kárelhárítási kötelezettségét, és a veszélyeztetés, szennyezés vagy károsítás folytatódik, vagy

d) a környezethasználó nem az elvárható gondossággal jár el a kármegelőzés, illetve a kármentesítés végrehajtása érdekében, és emiatt fennáll a szennyezés, károsítás fennmaradásának, illetve ismétlődésének, továbbá a szennyezettség, illetve károsodás növekedésének veszélye.”

A fentiek alapján az FKI-KHO indokoltnak tartja a szennyezéssel érintett területen található vízhasználatok tiltását, tekintetbe véve, hogy a vízhasználattal összefüggő tevékenységek az elfogadottabbnál nagyobb humán-egészségügyi kockázatot jelentenek.

Fentiek alapján a Dokumentációt elbírálásához vízügyi és vízvédelmi szempontból hozzájárultam, azonban a további tényfeltárási munkálatok szükségessége okán a tényfeltárás folytatását javaslom a fentiek figyelembe vételével.

Tárgyi terület a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellétesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet szerint **kijelölt vízbázist nem érint.**

A terület a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 7. §-a és a 2. számú melléklet szerint, valamint a 7. § (4) bekezdésében meghatározott 1:100.000 méretarányú országos érzékenységi térkép alapján felszín alatti víz állapota szempontjából **érzékeny terület.**

A rendelkező részben foglalt előírásaimnál figyelembe vettem az alábbi jogszabályhelyeket:

- A 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 47. § (3) bekezdése alapján a mintavételeket és laboratóriumi vizsgálatokat akkreditált mintavevő szervezettel, illetve akkreditált laboratóriummal kell elvégeztetni.
- A mintavételezéseket, a minták analitikai vizsgálatát és az eredmények értékelését a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről szóló 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet 4. számú mellékletének előírásai szerint kell végezni.

Szakhatósági állásfoglalásom az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 55. §-án alapul. Az Ákr. 55. § (4) bekezdése alapján a szakhatóság döntése az eljárást befejező döntés elleni jogorvoslat keretében támadható meg.

Az FKI-KHO feladat- és hatáskörét a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése, a vízügyi igazgatási és a vízügyi, valamint a vízvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet 10. § (1) bekezdés 2. pontja, valamint illetékességét ugyanezen rendelet 2. számú mellékletének 2. pontja szabályozza.”

A Kormányhivatal NO/KVO/1855-5/2023 számú szakkérdés vizsgálatára irányuló levelében megkereste a **Nógrád Vármegyei Kormányhivatal Balassagyarmati Járási Hivatal Népegészségügyi Osztályát**, aki Feljegyzésében a Záródokumentációban foglalt, laborvizsgálatokkal alátámasztott megállapításokat közegészségügyi szempontból elfogadta. A Népegészségügyi Főosztály szakvéleményét az alábbiakkal indokolta:

„A Záródokumentációt és a mellékleteket áttanulmányozva megállapítottam, hogy a felszámolt KŐPORC Vállalat tevékenységéből származó talaj és talajvízszennyezés kármentesítése, tényfeltárása a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004 (VII.21.) Korm. rendeletben foglaltak tekintetében megfelel a népegészségügyi követelményeknek.

A fentiek alapján 2660 Balassagyarmat, Pozsonyi utca (1832 hrsz.) felszámolt KŐPORC Vállalat tevékenységéből származó talaj és talajvízszennyezés kármentesítésére, tényfeltárására vonatkozó záródokumentációhoz népegészségügyi szempontból hozzájárulok.”

A Kormányhivatal NO/KVO/1855-9/2023 számú szakkérdés vizsgálatára irányuló levelében megkereste a **Nógrád Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztályát**, aki a dokumentációban foglaltak alapján a tervezett kármentesítési módszereket talajvédelmi szempontból elfogadta. A Növény- és Talajvédelmi Osztály szakvéleményét az alábbiakkal indokolta:

„A megkereséshez csatolt dokumentációt áttekintve megállapítható, hogy a tervezett kármentesítési intézkedések kizárólag belterületi, kivett, termőföldnek nem minősülő földterületeket érintenek. A dokumentációban foglaltak alapján a tervezett kármentesítési módszerek talajvédelmi szempontból elfogadhatóak.

Amennyiben a későbbi kármentesítési munkálatok során szükségessé válik termőföld igénybevétele, be kell tartani a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX törvény 43-44. §-ában foglalt talajvédelmi előírásokat.

A szakkérdés vizsgálata a környezetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 624/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet 5.§ (2) bekezdésén és a 4. számú mellékletének 2. pontján alapul.”

A Kormányhivatal NO/KVO/1855-6/2023 számú megkeresésében felkereste **Balassagyarmat Város Önkormányzatát** annak elbírálása kérdésében, hogy az Önkormányzat által kiadott, érvényben lévő, illetve a tervezett településrendezési terv a tárgyi területet mennyiben érinti, valamint tervezi-e a jövőben olyan tevékenység folytatását vagy létesítmény kialakítását, amely a tárgyi ingatlanon feltárt szennyezés kármentesítését érinti vagy érintheti. Balassagyarmat Város Önkormányzata tájékoztatása alapján a tárgyi területen folytatott építkezés nem akadályozza a kármentesítést. Véleményét az alábbiakkal indokolta:

„Balassagyarmat Város Önkormányzata településrendezési terve és Helyi Építési Szabályzatáról szóló 22/2022. (XII.23.) számú hatályos önkormányzati rendelete alapján Balassagyarmat Város Önkormányzata a fenti ingatlanok területén, annak jelenlegi szennyezettségi állapotában nem tervezi olyan tevékenység folytatását, illetve olyan létesítmény kialakítását, amely az ingatlanon folyó kármentesítést érinti, vagy érintheti.”

A Kormányhivatal a Záródokumentációt és mellékleteit megvizsgálva az alábbiakat állapította meg:

A KŐPORC Vállalat balassagyarmati gyáregységében tetraklór-etilént felhasználó mosóberendezés üzemelt, melyben kondenzátorok zsírtalanítását végezték. A telephely elszennyeződését az ipari tevékenység során felhasznált és helytelenül tárolt perklór-etilén, illékony klórozott szénhidrogének okozták, melynek eredményeként a telephelyen nagy mennyiségben került tetraklór-etilén a talajba és a talajvízbe.

A földtani közegből illékony halogénezett szénhidrogének, TPH, benzol és PAH komponensek voltak kimutathatók.

A földtani közegből vett minták laboratóriumi vizsgálata alapján a legmagasabb összes VOCI koncentráció értékeket a KŐPORC Vállalat telephelyén, a szennyezés gócpontjában a BAL-Z1-08/9,7 m mintában mértek (1 200 mg/kg)

A telephelytől távolabb, nagy területi kiterjedésben, több ingatlan esetében is magas halogénezett alifás szénhidrogén koncentrációk mutathatók ki a talajban. BAL-Z1-01/9,0 m (216 mg/kg), BAL-Z1-29/9,0 m (28,5 mg/kg) BAL-Z1-08/10,5 m (19,66 mg/kg).

A földtani közeg szennyezettsége a teljes vizsgált területen tapasztalható. A legészakibb, az Ipoly partján mélyített fúrások között is szennyezettségi határérték fölötti értékben mutatható ki a tetraklór-etilén. Az elterjedésük foltszerű, nem összefüggő mind horizontálisan, mind vertikálisan.

Tervező megállapítása szerint a földtani közeg szennyezettsége horizontálisan minden mélységben lehatároltnak tekinthető.

Azonban egyes lezáratlan részcsóvák lehatárolása is szükséges (BAL-Z2-75, BAL-Z2-85, BAL-Z2-53), mivel azokon a területeken a szennyezettség a felszín alatti vízben még nem volt kimutatható, de a későbbiekben várhatóan megjelennek.

A felszín alatti víz tekintetében a halogénezett alifás szénhidrogének szinte minden ponton legalább egy komponens tekintetében kimutatási határ feletti koncentrációban jelen vannak. A maximális mért koncentráció 24 301 µg/l az egykori telephely területén (BAL-Z1-01_1). 20 000 µg/l feletti koncentrációt mértek a gócponttól É-i árnyban (BAL-Z1-41_1), valamint 1 000 µg/l feletti koncentrációk mutathatók ki a csóvatengelyben, egészen az Ipoly partjáig (a legtávolabbi minta: BAL-Z2-87_1 és BAL-Z2-87_2, légvonalban 1,67 km távolságra).

A szennyezőcsóva kiterjed a talajvízre, valamint rétegvízre egyaránt, a szennyezettség a keletkezését követő 20 éven belül elérte az Ipolyt. A rétegvízben terjedő szennyezőcsóva Magyarország közigazgatási határain túlnyúlik. A tervező megállapítása alapján a felszín alatti vízben még a következő 100 évre elegendő mennyiségű szennyezőanyag található, és a szennyezettség természetes csökkenésére nem lehet számolni. A felszín alatti vízben jelenleg becsült oldott szennyező anyag mennyisége: kb. 375 kg. A szennyezett földtani közeg mennyisége 260 000 m³.

Fentieket figyelembe véve a szennyezés kiterjedését és annak súlyosságát tekintve az elsődleges cél a szennyezőanyag utánpótlásának megakadályozása. A telephely területén a szennyező gócban a volt tároló tartály feltárása, valamint az ásott kút helyének beazonosítása szükséges. A szennyezés továbbterjedése érdekében elsősorban a telephelyen lévő, valamint a távolabbi területeken feltárt foltszerű, lehatárolt talajhoz köthető szennyező anyag lehetőség szerinti teljes körű eltávolítása szükséges, ezzel az utánpótlás lehetősége megakadályozható, továbbá a szennyező csóva koncentrációjának csökkentése elengedhetetlen.

Az elvégzett kockázatbecslésből megállapítható, hogy a legveszélyesebb a lakóingatlanok területén a szennyezett talajvízzel történő locsolás, a locsolóvíz bőrrel való érintkezése, az illékony szennyezők gőzeinek belégzése, és a szennyezett vízzel locsolt zöldségek elfogyasztásával a szennyezőanyag szervezetbe jutása. Mindez a lakóingatlanok területén a megengedettnél nagyobb mértékű humán-egészségügyi kockázatot jelent.

A felszín alatti víz öntözési célból való felhasználása komoly egészségügyi kockázatot jelent, ezért a szennyezéssel érintett területen a fúrt vagy ásott kutak vízkivételének betiltása szükséges. A vizsgálati eredmények alapján mindösszesen 483 db szennyezéssel érintett ingatlan azonosítható. A Kormányhivatal a vízhasználati korlátozás ügyében Balassagyarmat Város Önkormányzata felé megteszi a további intézkedéseket.

A Kormányhivatal álláspontja szerint nem elfogadható a kockázatértékelés alapján a talajvízre megállapított (D) kármentesítési célállapot határérték javaslat, mely a tényfeltárás során mért legmagasabb érték, a 24300 µg/l. Ismételt kockázatfelmérés elvégzésével új (D) kármentesítési célállapot határérték megállapítására történő javaslat szükséges a földtani közeg és a felszín alatti víz tekintetében egyaránt külön a telepelyre, a kreszpark és sportpálya területére, valamint a lakóingatlanokra vonatkozóan.

A Kormányhivatal a fenti megállapításokat figyelembe véve, és a szakhatóságok véleményét szem előtt tartva, a kockázatfelmérés ismételt elvégzését, új (D) kármentesítési célállapot határértékek meghatározásával, a tényfeltárás folytatását tartja indokoltnak, ezért a rendelkező részben leírtak szerint döntött.

A Kvtv. 101. § (2) bekezdés c) pontja szerint a környezethasználó köteles környeztkárosodás bekövetkezése esetén minden lehetséges intézkedést megtenni a környeztkárosodás enyhítése, a kárelhárítás, illetve a további környeztkárosodás megakadályozása érdekében, így különösen haladéktalanul ellenőrzése alá vonni, feltartóztatni, eltávolítani vagy más megfelelő módon kezelni a környeztkárosodást okozó anyagokat, illetve más károsító tényezőket azzal a céllal, hogy korlátozza vagy megelőzze a további környeztkárosodást és az emberi egészségre gyakorolt kedvezőtlen hatásokat vagy a környezeti elem által nyújtott szolgáltatások további romlását.

A Kvtv. 101. § (1) bekezdése alapján a környezethasználó a Kvtv.-ben meghatározott és más jogszabályokban szabályozott módon büntetőjogi, polgári jogi és közigazgatási jogi felelősséggel tartozik tevékenységének a környezetre gyakorolt hatásaiért. A Kvtv. 101. § (2) bekezdés d) pontja szerint a környezethasználó köteles a környeztkárosodás bekövetkezése esetén az eredeti állapotot vagy a külön jogszabályban meghatározott, az eredeti állapothoz közeli állapotot helyreállítani.

A Kvtv. 4. § 9. pontja alapján, környezethasználatnak minősül a környezetnek vagy valamely elemének igénybevételével, illetőleg terhelésével járó tevékenység.

A 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 21. § (2) bekezdése szerint kármentesítésre kötelezett, aki Kvtv. 101-102/A. §-ában meghatározottak szerint felelősséggel tartozik.

A kármentesítés kötelezettje a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 21. § (2) bekezdése alapján, a Kvtv. 101-102/A §-aira figyelemmel kötelezett, tekintettel arra, hogy a Kvtv. 2. § (1) bekezdés b) pontja, valamint a (2) bekezdés b) pontja alapján környezethasználónak minősül, valamint a tárgyi ingatlan tulajdonosa.

A 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 21. § (5) bekezdése értelmében a kármentesítés bármely szakasza szükség szerint megismételhető. A szennyezéssel érintett területen bármiféle tevékenységet a kármentesítési munkálatok figyelembevételével lehet végezni.

A 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 21. § (6) bekezdése szerint a kármentesítés során biztosítani kell, hogy a szennyeződés (B) szennyezettségi határértéket meghaladóan ne tevődjön át más környezeti elemre, a felszín alatti víz, a földtani közeg nem szennyezett részeire, illetve az a lehető legkisebb környezeti terheléssel járjon, és ne okozzon környezeti veszélyeztetést, szennyezést, környeztkárosodást.

A Kormányhivatal felhívja a figyelmet, hogy a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 47. § (3) bekezdése alapján a felszín alatti vizekkel kapcsolatos vizsgálatot, illetőleg a mintavételeket – ideértve a földtani közegre irányuló vizsgálatokat is – csak arra jogosultsággal rendelkező, akkreditált szervezet (laboratórium) végezheti.

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. tv. (továbbiakban: Ákr.) 43. § (1) bekezdés c) pontja alapján a Kormányhivatal a kérelmet teljes eljárásban bírálta el, mivel szakhatóságot keresett meg, illetve hiánypótlásra szólított fel. Az Ákr. 43. § (2) alapján a hatóság elektronikus úton tájékoztatta az ügyfelet a teljes eljárás ügyintézési határidejéről, a határidő túllépésének jogkövetkezményeiről és arról, hogy a hatóság a továbbiakban a teljes eljárás szabályai szerint jár el.

A Kormányhivatal az eljárás során közreműködő szakhatóságok állásfoglalását és indokolását az Ákr. 81. § (1) bekezdése alapján foglalta a határozatba. A szakhatóságok állásfoglalása ellen a Ákr. 55. § (4)

bekezdése alapján önálló jogorvoslatnak nincs helye, azok a határozat elleni jogorvoslat keretében támadhatók meg.

Jelen határozat az Ákr. 80.§ (1), a 82. §, a 112 §, 113 § (1) a) és a 114 § (1) bekezdésein alapul.

Tárgyi eljárás elbírálásáért a *környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól* szóló 14/2015. (III. 31.) FM rendelet [a továbbiakban: 14/2015. (III. 31.) FM rendelet] 1. melléklet 21. pontjának 2.1.4. alpontja, valamint a 2.2.3. alpontja alapján a tényfeltérési záródokumentáció elbírálásáért 1 060 000 Ft, azaz egymillió hatvanezer forint igazgatási szolgáltatási díjat került megállapításra. A fenti összeg 2023. október 6. napján befizetésre került a Nógrád Vármegyei Kormányhivatal Magyar Államkincstárnál vezetett 10037005 -00299547-00000000 számú számlájára.

Az Energiaügyi Minisztérium KTKF/13245-2/2023-EM számú tájékoztatása alapján a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. (1133 Budapest, Pozsonyi út 56. cjsz.:01 10 045784, KÜJ: 102199734) 2023. szeptember 5. napján kelt nyilatkozatában vállalta, hogy tárgyi terület kármentesítése vonatkozásában a tényfeltérési záródokumentáció alapján induló közigazgatási hatósági eljárásban a Magyar Állam, mint környezeti kármentesítésért felelős nevében kötelezettként kerüljön feltüntetésre. Fentiek alapján a Kormányhivatal jelen döntésének rendelkező részében a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt-t a kármentesítés kötelezettjének nevezte meg.

Tájékoztatjuk, hogy az előírásokban foglaltak teljesítésének elmulasztása, illetve a határozatban előírtak nem megfelelő teljesítése esetén az Ákr. 132. § alapján ha az ügyfél a hatóság végleges döntésében foglalt kötelezésnek nem tett eleget, az végrehajtható.

Továbbá a Kötelezett jelen határozatban előírt adatszolgáltatási, bejelentési kötelezettség elmulasztása esetén felszín alatti vízvédelmi bírságot köteles fizetni a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 36. § és 37. §-ai alapján.

Jelen döntését a Kormányhivatal a *felszín alatti vizek védelméről* szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet, a *környezet védelmének általános szabályairól* szóló 1995. évi. LIII. törvény és az *általános közigazgatási rendtartásról* szóló 2016. évi CL. törvény meghatározott joghelyei alapján hozta.

Jelen határozat egy példányát a Kormányhivatal tájékoztatásul megküldi a jogszabályokban érintett szakhatóságok részére az Ákr. 85.§ (1) bekezdésének figyelembevételével.

A bírósági eljárás szabályaira a *közigazgatási perrendtartásról* szóló 2017. évi I. tv. (Kp.) rendelkezései irányadók, a jogorvoslatról szóló tájékoztatás a Kp. 7.§ (1) bekezdésén, a 12.§ (1) bekezdésén, a 13. § (1) bekezdés. e) pontján, a 37. § és 39. §-ain, az 50. § (1) bekezdésén, valamint a 77. § (1)-(2) bekezdésén, a *polgári perben és a közigazgatási bírósági eljárásban alkalmazható nyomtatványokról* szóló 17/2020. (XII. 23.) IM rendelet, valamint az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény 9. § (1) bekezdésén alapul.

A peres eljárás illetékének mértékét az *illetékekről* szóló 1990. évi XCIII. törvény 45/A. §-a írja elő. Az illeték feljegyzési jogra vonatkozó szabályokat az ltv. 59. §.-a tartalmazza, az ltv. 62. §. h) pontja szerint illeti meg Kötelezettet.

A határozat ellen a közigazgatási per kezdeményezésének lehetőségét az Ákr 112. § (1) bekezdés, továbbá a Vht. 217. § (1) bekezdése biztosítja. valamint az Ákr. 131. § (4) bekezdésén alapul.

A Kormányhivatal általános illetékességét a *fővárosi és vármegyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról* szóló 568/2022. (XII. 23.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése szabályozza. A Kormányhivatal környezetvédelmi hatáskörét és illetékességét a *környezetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről* szóló 624/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése szabályozza. A Kormányhivatal természetvédelmi feladat- és hatáskörét a *természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről* szóló 625/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet 6. § (1) bekezdés c) pontja, (2) bekezdése, illetékességét a 2. § (1) bekezdése állapítja meg.

A Kormányhivatal jelen határozatot a *környezetvédelmi hatósági nyilvántartás vezetésének szabályairól* szóló 58/2019. (XII. 18.) AM rendelet alapján rögzíti az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszerben.

Jelen döntés a közléssel véglegessé válik.

Salgótarján, 2023. október 31.

Dr. Szabó Sándor

főispán nevében és megbízásából:

Dr. Ispán Eszter

főosztályvezető helyett

Szomszéd Csabáné

osztályvezető

Kapják:

1./ Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.	HK
2./ Energiaügyi Minisztérium	HK
3./ Adept Enviro Kft.	HK
4./ Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Katasztrófavédelmi Hatósági Osztálya	HK
5./ Balassagyarmati Járási Hivatala Népegészségügyi Osztály	HK
6./ Nógrád Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály	HK
7./ Balassagyarmat Város Önkormányzata	HK
8./ Irattár	